

**INNEHÅLLSANALYS AV GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN
2004 OCH 2014 –**

Vad som förnyas i grunderna för läroplanen av den medellånga lärokursen i svenska?

Minna Ruohonen

Kandidatavhandling i svenska

Jyväskylä universitet

Institutionen för språk

Våren 2016

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Minna Ruohonen	
Otsake: INNEHÅLLSANALYS AV GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN 2004 OCH 2014 – Vad som förnyas i grunderna för läroplanen av den medellånga lärokursen i svenska?	
Ruotsin kieli	Kandidaatin tutkielma
2016	21
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkielman tarkoituksena on kartoittaa keskipitkän ruotsin kielen osalta uudistuksia ja painopisteitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014. Tutkimuskysymykseen vastatakseni käytän aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jonka avulla tutkin ops-perusteiden 2014 ja ops-perusteiden 2004 yhteneväisyyksiä ja eroja. Tutkielmassa sivutaan myös Eurooppalaisen viitekehyksen merkitystä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.</p> <p>Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että uudistukset keskipitkässä ruotsissa koskevat ensinnäkin ruotsin kielen aloitustiäen aikaistamista 6. luokalle. Lisäksi uudet opetussuunnitelman perusteet perusopetukselle sisältävät uuden kielitaidon arvioinnin asteikon (Kehittyvä kielitaito), joka on uudistunut, suomalainen sovellettu versio Eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesta arviointiasteikosta. Myös ideologisia muutoksia on havaittavissa kuten monilukutaito. Myös Eurooppalainen kielisalkku työskentely on saanut paikkansa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014.</p>	
Asiasanat – den medellånga lärokursen i svenska, GLGU 2014, GLGU 2004, innehållsanalys	
Säilytyspaikka – Jyx	
Muita tietoja –	

INNEHÅLL

1.	INLEDNING.....	4
1.1.	Syfte och forskningsfrågor	4
2.	BAKGRUND	6
2.1.	Tidigare studier	6
2.2.	Lagstiftning bakom läroplanen	7
2.3.	Läroplanens nivåer enligt Van den Akker	8
2.4.	Den europeiska referensramen.....	8
3.	METOD OCH MATERIAL	10
3.1.	Metod.....	10
3.1.1.	Innehållsanalys enligt Miles och Huberman.....	10
3.2.	Material.....	11
4.	ANALYSPROCESS.....	12
4.1.	Reducering	12
4.2.	Kategorisering och abstrahering	12
5.	RESULTAT	13
5.1.	Vilka skillnader och likheter finns i tyngdpunkterna i GLGU 2004 och 2014?	13
5.1.1.	Mål	13
5.1.2.	Ideologier.....	14
5.1.3.	Disposition.....	15
6.	SAMMANFATTANDE DISKUSSION	16
6.1.	Vad som förnyas i grunderna för läroplanen av den medellånga lärokursen i svenska?.....	16
7.	AVSLUTNING.....	20
	LITTERATUR	21

1. INLEDNING

I den här avhandlingen undersöker jag skillnader i de nya grunderna för läroplanen 2014 i jämförelse med grunderna för läroplanen 2004 gällande den medellånga lärokursen i svenska (B1). Syftet är att utreda vad som förnyas i grunderna för läroplanen av den medellånga lärokursen i svenska.

Ämnet är aktuellt eftersom grunderna för läroplanen förnyas år 2016. Jag antar att samhällets utveckling har påverkat behovet att förnya läroplansgrunderna. Nuförtiden är till exempel globaliseringen, digitaliseringen och flerspråkighet aktuella teman i samhället.

Syftet med föreliggande avhandling är att visa primära ändringar i läroplansgrunder som ska tillämpas i lokala läroplaner och i det konkreta språkundervisningsarbetet i skolor. Dessutom kommer avhandlingen med viktiga forskningsresultat för blivande lärare.

Som material använder jag grunderna för läroplanen 2004 och 2014. Dessa grunder styr den lokala läroplanens sammanställning och ger ramar för den lokala läroplanen. Dessutom redogörs för hur den Europeiska referensramen påverkar grunderna för läroplanen eftersom referensramen är ett viktigt styrdokument i språkundervisningen i Europa.

1.1. Syfte och forskningsfrågor

Syftet med undersökningen är att ta reda på hur den kommande läroplanen (2016) förnyar grunderna i språkundervisningen i det andra inhemska språket.

Mina forskningsfrågor är följande:

1. Vilka skillnader och likheter finns mellan grunderna för läroplanen 2004 och 2014?
2. Vilka är de viktigaste tyngdpunkterna i grunderna för läroplanen 2014?

Mina hypoteser är att GLGU 2014 har likheter med GLGU 2004 men jag antar att GLGU 2014 betonar samhällsliga teman som globaliseringen, digitaliseringen och flerspråkighet i jämförelse med GLGU 2004.

2. BAKGRUND

I det här avsnittet redogörs för utgångspunkter för denna avhandling. Först presenteras tidigare studier. Därefter granskas lagstiftningen bakom grunderna för läroplanen. Därutöver redogörs förhållandet mellan grunderna för läroplanen och den lokala läroplanen. Vidare presenteras vad den europeiska referensramen är och hurdan inverkan den har på grunderna för läroplanen i Finland.

2.1. Tidigare studier

Det finns tidigare forskning om grunderna för läroplanen. Till exempel vid Tammerfors universitet har Rokka (2011) undersökt grunderna för läroplanen i sin doktorsavhandling om *Peruskoulun ja perusopetuksen vuosien 1985, 1994 ja 2004 opetussuunnitelmien perusteet poliittisen opetussuunnitelman teksteinä* (‘Grunderna för läroplanen för grundskolan och för den grundläggande undervisningen åren 1985, 1994 och 2004 som texter för en politisk läroplan’). Rokka undersökte grunderna för läroplaner 1985, 1994 och 2004 i Finland. Hans syfte var att redogöra för hur samhället påverkar bearbetningen av grunderna för läroplanen. Rokka (2011: 17) redovisar till exempel det politiska innehållet i grunderna. Enligt Rokka (2011:329) påverkar även ekonomin utformningen av grunderna för läroplanen.

Rokka (2011: 327-329) poängterar att grunderna för läroplanen förutsätter att eleverna får mångsidigare kunskaper än någonsin. Rokka (ibid.) betonar att grunderna för läroplanen 2004 behöver förnyelse eftersom de nuvarande läroplansgrunderna är för omfattande och styrdokumentet är svårt att tillämpa i undervisningen. Dessutom påpekar Rokka (ibid.) att de nuvarande grunderna för läroplanen är en bra grund för att ordna den allmänna undervisningen i framtiden. Rokka (2011: 327) konstaterar ytterligare att grunderna för läroplanen inte får förnyas om förnyelsen inte är nödvändig för undervisningen.

Även Kauppinen (2004) har undersökt grunderna för läroplanen i sin pro gradu-avhandling *Opetussuunnitelmista luettua – oppiminen ja opetus peruskoulun opetussuunnitelmien perusteissa* (‘ur läroplanerna – inläring och undervisning i läroplansgrunderna’). Avhandlingen

ger en överblick över historien bakom läroplansgrunderna 1970, 1985, 1994 och 2004. Kauppinens huvudsynvinkel är i utvecklingen av den allmänna delen i grunderna för läroplanen.

I sin avhandling påpekar Kauppinen (2004: 112, 115) att lärarens roll måste tolkas mellan raderna i grunderna för läroplanen och att grunderna har saknat klarspråk. Kauppinen (2004: 114) diskuterar också om snäva målsättningskriterier i grunderna och konstaterar att bedömningskriterierna har genomgått en förändring. Dessutom påpekar Kauppinen (2004:116) att skolpersonalen ska bli insatta i utgångspunkterna för grunderna för läroplanen så att skolorna bättre kan tillämpa grunderna för läroplanen i undervisningen.

2.2. Lagstiftning bakom läroplanen

I lag om grundläggande utbildning (Finlex. 1998: 14 §) beskrivs Statsrådets och Utbildningsstyrelsens status i läroplanens utformning. Lagen definierar Statsrådets ställning i beslutande av den grundläggande utbildningens primära syfte och timfördelningen i skolarbetet:

”Statsrådet beslutar om de allmänna riksomfattande målen för den utbildning som avses i denna lag samt om hur den tid som används för grundläggande utbildning skall fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och elevhandledning (timfördelning).”

Lag om grundläggande utbildningen (Finlex. 1998: 14 §) beskriver också Utbildningsstyrelsens ställning i läroplanens utformning och övriga uppgifter:

”Utbildningsstyrelsen beslutar om målen för och det centrala innehållet i den grundläggande utbildningens olika läroämnen, ämneshelheter, elevhandledningen och annan undervisning som avses i denna lag samt om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och skolan och för elevvården och om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet (grunderna för läroplanen).”

I förordning om grundläggande utbildning (Finlex.1998: 9 §) regleras planering av läroplanen. Planen ska åtminstone innehålla målsättning i undervisningen och arbetstiderna:

”Utbildningsanordnaren skall läsårsvis sammanställa en på läroplanen baserad plan i vilken bestäms om det allmänna ordnandet av undervisningen, undervisningstimmarna och annan verksamhet i samband med undervisningen samt arbetstiderna, undervisning utanför skolan samt andra behövliga frågor som anknyter till ordnandet av undervisningen”

2.3. Läroplanens nivåer enligt Van den Akker

Enligt Van den Akker (2003: 2) har läroplanen olika steg: makro, meso, mikro och nanonivå. Makronivån handlar om nationell nivå, mesonivå institutionens nivå, mikronivå klassrummet och nanonivå handlar om personlig nivå.

Vitikka och Hurmerinta (2011: 19) illustrerar Van den Akkers (2003) läroplansnivåer med några exempel. Till exempel grunderna för läroplanen hör till makronivån. Mesonivån handlar enligt Vitikka och Hurmerinta (2011: 9) om skolans egen läroplan, med andra ord den lokala läroplanen. På mikronivån gör läraren sin egen lektionsplan för en lektion. Till sist kommer elevens egen personliga läroplan.

Denna avhandling fokuserar bara på makronivån, det vill säga den nationella nivån. Dessutom ska jag ta med den internationella nivån när jag diskuterar den europeiska referensramen för språkundervisning i avsnitt 2.4.

2.4. Den europeiska referensramen

Enligt Huttunen och Jaakkola (2003: 19) är den Europeiska referensramen ett viktigt styrdokument i Finland från språkutbildningens synvinkel, eftersom det ger ramar för språkundervisningen, språkinlärningen och bedömningen i Europa. Europarådet har sammanfattat den europeiska referensramens syfte i boken *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning* (2003).

Enligt referensramen (Huttunen och Jaakkola. 2003: 19, 44) är Europarådets mål att samordna språkundervisning, språkinlärning och bedömning av språkfärdigheter i Europa. Referensramen används som styrdokument som tillämpas i alla medlemsländerna i EU. Målet med referensramen är att förbättra de europeiska ländernas samverkan, underlätta språkexamens till-

lämpning i olika länder och ge gemensamma ramar för att bedöma språkfärdighet med objektiva kriterier. Ett konkret verktyg i detta arbete är till exempel nivåskalan i språkundervisning som definierar nivåer som beskriver mål och språkfärdigheter som inläraren väntas nå.

Enligt Huttunen och Jaakkola (2003: 25) används den europeiska referensramen som styrdokument i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen i Finland. Nivåskalan för språkfärdigheter (*Kielitaidon tasojen kuvausteikko*) i finska grundskolor är en tillämpning av Europarådets nivåskala. (Utbildningsstyrelse. 2004: 278).

Sammantaget kan det konstateras att lagstiftning, nationella myndigheter, internationella ramar och den lokala nivån påverkar utformningen av grunderna för läroplanen. Dessutom är det viktigt att göra skillnad mellan grunderna för läroplanen och den lokala läroplanen.

3. METOD OCH MATERIAL

I detta avsnitt presenteras analysmodellen och materialet för min avhandling. I kapitel 3.1 redogörs för kvalitativ innehållsanalys och varför jag har valt att använda denna analysmetod i föreliggande studie. I kapitel 3.2 presenteras undersökningsmaterialet.

3.1. Metod

3.1.1. Innehållsanalys enligt Miles och Huberman

I denna avhandling använder jag kvalitativ innehållsanalys. Enligt Tuomi och Sarajärvi (2009: 108) är innehållsanalys en metod som ”försöker beskriva dokumentet verbalt”. Tuomi och Sarajärvi (2009:105, 106, 108) poängterar att innehållsanalys oftast används när man vill beskriva materialet och försöker ordna materialet utan att förlora information. Vidare tillägger Tuomi och Sarajärvi (ibid.) att innehållsanalysen definieras på olika sätt.

Inom ramen för denna kandidatavhandling ska jag använda innehållsanalys som sker induktivt. Enligt Tuomi och Sarajärvi (2009: 95) betyder det induktiva perspektivet att analysen bygger på materialet. Tuomi och Sarajärvi (2009: 108) presenterar Miles och Hubermans modell (1994) som delar in innehållsanalysen i tre steg: 1) *Reducering*, 2) *Kategorisering* och 3) *Abstrahering* av materialet.

Enligt Tuomi och Sarajärvi (2009: 109-112) betyder reducereing av materialet att man utelämnar onödig information från dokumentet så att bara den relevanta informationen lämnas i analysen. I kategorisering fokuseras det på de relevanta delarna i dokumentet. Meningen är att försöka hitta liknande begrepp och dessa begrepp samlas sedan in så att de representerar en grupp, det vill säga *kluster*. Med abstrahering menas det sista steget. Efter kategorisering konstrueras sammanfattande termer som förklarar dokumentets primära innehåll. Enligt Tuomi och Sarajärvi (ibid.) är syftet att man kan bygga upp kategorier och dra slutsatser av materialet efter indelningen.

I denna avhandling tillämpas Miles och Hubermans modell (refererad i Tuomi & Sarajärvi, 2009: 108-112). Först går jag igenom de två läroplansgrunderna. Jag avgränsar dokumentets innehåll så att mitt primära material handlar om det andra inhemska språket och den medellånga lärokursen i svenska. Analysprocessen introduceras i kapitel 4.

3.2. Material

Som material används två läroplansgrunder för den grundläggande utbildningen, läroplanens grunder från 2004 och läroplansgrunder 2014 som träder i kraft den 1 augusti 2016.

Min avhandling avgränsas till att endast undersöka läroplanernas grunder i det andra inhemska språket för den grundläggande undervisningen. För att kunna utreda hur GLGU 2014 förnyar grunderna för läroplanen i läroämnet svenska behöver jag jämföra GLGU 2014 med GLGU 2004 som styr undervisningen ända till hösten 2016. Jag har valt dessa två läroplansgrunder som material, eftersom läroplanen är ett styrdokument för den praktiska skolundervisningen och ger grunderna för den undervisningen som ordnas lokalt.

Den ena delen av materialet är GLGU 2004 som finns i bokform *Den grundläggande utbildningens grunder 2004*. (Utbildningsstyrelse 2004). Den andra delen av materialet är GLGU 2014 som finns tillgänglig i elektronisk form på nätet (http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/perusopetus).

Förkortningarna GLGU 2004 och GLGU 2014 används i denna studie när jag redogör för grunderna för läroplanen 2004 och 2014.

4. ANALYSPROCESS

Jag redogör steg för steg för innehållsanalyset som görs enligt Miles och Huberman (refererad i Tuomi och Sarajärvi 2009: 108-112). Reduceringen redogörs i avsnitt 4.1.1 och kategoriseringen samt abstrahering förklaras i avsnitt 4.1.2.

4.1. Reducering

Först gick jag igenom materialet, båda böckerna. Det reducerade materialet avgränsades till att handla om den medellånga lärokursen i svenska. Den avgränsade materialet finns i GLGU 2004 på sidorna 121-122, 278-295. I GLGU 2014 är materialet från sidorna 196-197, 199, 333-336.

I GLGU 2004 är målsättningen i läroämnet svenska indelad bara i en kategori, årskurs 7–9, men i GLGU 2014 finns även den obligatoriska årskursen 6 med. Undervisningen i medellång lärokurs kommer att börja i årskurs 6 den 1 augusti 2016.

4.2. Kategorisering och abstrahering

Det reducerade materialet kategoriserades enligt forskningsfrågorna. Skillnader och likheter i GLGU 2004 och GLGU 2014 redovisas skriftligt och presenteras i det följande. För att tydligt rapportera resultaten kommer jag att beakta de innehållsliga och ideologiska skillnaderna, men redogör även för de strukturella skillnaderna i uppbyggnaden av grunderna för läroplaner.

5. RESULTAT

Resultaten introduceras i följande kategorier: likheter och skillnader. Kategorierna presenteras enligt följande teman: *målsättning*, *ideologier* och *disposition*.

5.1. Vilka skillnader och likheter finns i tyngdpunkterna i GLGU 2004 och 2014?

5.1.1. Mål

Den första skillnaden i jämförelse med GLGU 2004 är att i GLGU 2014 börjar svenskundervisningen i årskurs 6 vilket innebär att eleven i årskurs 7 – 9 fördjupar sina kunskaper som hen har lärt sig i årskurs 6 (GLGU 2014: 333).

Skillnader finns även i betoningen av inlärnings- och undervisningsmålen. Detta syns i ordval som används i målsättningarna och bedömningskriterierna i både GLGU 2004 och GLGU 2014. I inlärnings- och undervisningsmålen i GLGU 2004 betonas det som inlärare ska kunna i slutet av årskurs 9. Med andra ord betonar målsättningen mer inlärningsmålen, även om de listade mål påstås vara mål med undervisningen i GLGU 2004 (GLGU 2004: 121-122).

Även i GLGU 2014 redogörs för undervisningsmålen, men det finns separata kolumner för både inlärnings- och undervisningsmålen. (GLGU 2014: 335-336). I GLGU 2014 beskrivs undervisningens mål som ”ohjata”(‘vägleda’), ”rohkaista”(‘uppmuntra’), ”tukea”(‘stödja’), ”auttaa”(‘hjälpa’). (GLGU 2014: 333-334). I GLGU 2004 beskrivs bara hur inlärares ska lära sig, ”oppia”. (GLGU 2004: 121). Allt som allt syns i GLGU 2014 tydligare vad är syftet med undervisningen och lärarens roll kommer tydligare fram.

Nivåskalan i GLGU 2004 är *Kielitaidon tasojen kuvausasteikko* (‘nivåskala för språkkunskaper’) (GLGU 2004: 122, 278) som ändras till *Kehittyvän kielitaidon asteikko* (‘växande språkkunskap’) i GLGU 2014 (GLGU 2014: 335-336). Nivåskalan baserar sig på den europeiska referensramen och dess finska tillämpade version (GLGU 2014: 335 och GLGU 2004: 278).

I GLGU 2004 finns *nivåskalan för språkkunskaperna* som bilaga och det redogörs för nivåer A1.1-C1.1. och dessa nivåer består av teman som *hörförståelse, talande, läskunnighet och skrivande* (GLGU 2004: 278-295). I GLGU 2014 finns *nivåskalan för växande språkkunskaper* inte som bilaga, men det finns tillgänglig på nätet:

http://www.edu.fi/download/172824_kehittyvan_kielitaidon_asteikko.pdf. I *nivåskalan för växande språkkunskaper* redogörs för de samma nivåer A1.1- C1.1 som var med i den föregående nivåskalan men teman förevisas som *kunskap att arbeta i interaktion med andra, kunskap att tolka texter* och *kunskap att producera texter*. Förändringen rör alltså indelningen av nivåskalans kriterier.

I GLGU 2014 används kodade målsättningar för årskurs 3 – 6 och 7 – 9 (GLGU 2014: 333-334). Med ordet ”kodade” syftar jag till en stilistisk val att använda symboler som S1, S2 och S3 i målsättningstabeller som är kortfattade symboler från målen *Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen (S1)* ('Växande till kulturell mångfald och språkmedvetenhet'), *Kielenopiskelutaidot (S2)* ('Färdigheter för språkstudier') och *Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa (S3)* ('Växande språkkunskap, förmåga att växelverka'). De systematiskt kodade målsättningarna anknys till läroämnets egen målsättning (GLGU 2014: 333-334). I GLGU 2004 är i målsättningarna inte kodade (GLGU 2004: 121).

Värt att beakta är att i GLGU 2004 (GLGU 2004: 124) innehållet med grammatikundervisningen omnämns. Till exempel omnämns det i GLGU 2004 att målet med undervisningen är att undervisa böjning med substantiv och adjektiv, det centralaste verblära, satslära och bindning av strukturer i åk 7 – 9. GLGU 2014 saknar redovisning av grammatiska helheter som inlärningsmål (GLGU 2014: 333-336). Antagligen har de nationella grunderna för läroplanen 2014 inte ett lika stort fokus att omnämna lärospecifika teman så som grammatikundervisningen.

5.1.2. Ideologier

I GLGU 2014 omnämns den Europeiska språkportfolion som arbetssätt som påstås förbättra elevens självständiga förmåga att studera (GLGU 2014: 334). I GLGU 2004 omnämns inte språkportfolion som möjlighet, men det uppmuntras i allmänhet att använda effektiva arbetssätt i inläringen (GLGU 2004: 121-122).

I GLGU 2014 omnämns språkval oberoende av kön (GLGU 2014: 197). Det nämns också att känslor kan behandlas i lärospråk (GLGU 2014: 333). Dessa ideologier kommer inte fram i GLGU 2004 (GLGU 2004: 121-122). Det som är gemensamt för ideologierna i GLGU 2004 och GLGU 2014 är betoningen (som i GLGU 2014) att eleven ska lära sig uppskatta tvåspråkighet i Finland och nå färdigheter att kommunicera med den svenskspråkiga befolkningen i Finland (GLGU 2004: 116). Ändå omnämner GLGU 2004 att eleven ska nå muntliga grundkunskaper (GLGU 2004: 121), men i GLGU 2014 diskuteras fördjupande av sina tidigare kunskaper (GLGU 2014: 333).

GLGU 2014 betonar också multilitteracitet (GLGU 2014: 197), språkmedvetenhet (GLGU 2014: 197) och språkuppfostran (GLGU 2014: 196). Ytterligare betonas elevens aktiva roll i inläringen (GLGU 2014: 199). Det som är gemensamt för GLGU 2004 är elevens aktiva roll som aktör (GLGU 2004: 121-122).

5.1.3. Disposition

Det finns flera skillnader i dispositionen. I GLGU 2004 anges målsättningarna som listor (GLGU 2004: 121) men i GLGU 2014 används tabeller (GLGU 2014: 335). I GLGU 2014 är den växande nivåskalan dessutom inbäddad i bedömningskriterierna (GLGU 2014: 335-336) men i GLGU 2004 finns nivåskalan som bilaga (GLGU 2004: 278-295).

I GLGU 2014 behandlar grunderna nivåskalan, målsättningen och bedömningskriterierna i ett och samma avsnitt (GLGU 2014: 333-336), men i GLGU 2004 anknyts de allmänna målen inte till läroämnets specifika mål så som i GLGU 2014 (GLGU 2004: 121-122).

6. SAMMANFATTANDE DISKUSSION

6.1. Vad som förnyas i grunderna för läroplanen av den medellånga lärokursen i svenska?

Syftet med undersökningen var att ta reda på hur den kommande läroplanen (2016) förnyar grunderna för läroplanen av den medellånga lärokursen i svenska. Enligt min studie rör förnyelsen främst målsättningar, ideologier, verktyg med inläringen och verktyg med undervisningen. Ytterligare börjar den medellånga lärokursen i svenska i årskurs 6.

Målsättningarna i GLGU 2014 är en uppdaterad version av GLGU 2004. I GLGU 2014 har inlärnings- och undervisningsmålen utarbetats och målsättningarna följer de allmänna målen i GLGU 2014. Kodade målsättningar klargör antagligen det som förväntas att inläraren ska kunna i läroämnet svenska. Det finns skäl att tro att bearbetningen av de lokala läroplanen har nytta av de tydliga kriterierna. Det finns även mer utrymme för de lokala läroplanerna att göra i GLGU 2014 som i GLGU 2004.

Ideologiska förnyelser som betonades i GLGU 2014 är multilitteracitet, språkmedvetenhet och språkuppfostran. Dessa ideologier betonar bred kunnighet som eleven väntas nå i framtiden. Undervisningen tycks alltmer syfta till bred kunnighet som går över läroämnesgränserna. Detta innebär att ett av målen i svenskundervisningen är att uppfostra språkmedvetna elever i samband med andra läroämnen. Dessa resultat stödjer Rokkas (2011: 327-329) tanke att grunderna för läroplanen kräver att eleverna får mångsidigare kunskaper än någonsin.

Helt nytt var också att GLGU 2014 tar upp språkval oberoende av kön. Även om det har varit en utsäglig regel att var och en har en jämställd möjlighet att välja sig språk kan det sägas att GLGU 2014 tar ställning till jämställdhet. Kanske har syftet varit att förbättra svenskans ställning så att det inte stigmatiserar någon som vill studera svenska. Speciellt bland pojkarna kan tröskeln vara hög att läsa språk frivilligt. Därför antar jag att språkval oberoende av kön uppmuntrar även pojkar att läsa språk.

Den europeiska språkportfolion har tagits upp i GLGU 2014 som ett verktyg av inläringen och ett verktyg av inläring och bedömning av elevens kunskaper. Eftersom språkportfolion nu har omnämnts i grunderna för läroplanen, kan det antas att portfolioarbetet kan nå en starkare ställning som ett hjälpmedel i inläringen och på ett konkret sätt följa elevens utveckling. Det går också att använda materialet i språkportfolion i elevbedömningen.

Nivåskalan *Kielitaidon tasojen kuvausasteikko* ('nivåskala för språkkunskaper') ändras till *Kehittyvän kielitaidon asteikko* ('växande språkkunskap'). Den primära ändringen är indelningen av kriterierna i nivåer A1.1-C1.1. I GLGU 2004 indelningen förevisas som *hörförståelse, talande, läskunnighet och skrivande*. I *Kehittyvän kielitaidon asteikko* ('växande språkkunskap') är kriterierna följande: *kunskap att arbeta i interaktion med andra, kunskap att tolka texter och kunskap att producera texter*. Det är skäl att tro att *Kehittyvän kielitaidon asteikko* ('växande språkkunskap') är tydligare verktyg för svensklärare att bedöma elevens omfattande språkfärdigheter än *Kielitaidon tasojen kuvausasteikko* ('nivåskala för språkkunskaper').

Min studie överensstämmer med Huttunens och Jaakkolas (2003: 25) påstående att den europeiska referensramen är ett väsentligt styrdokument i Finland, eftersom referensramen har påverkat bearbetningen av nivåskalan i grunderna för läroplanen.

Den främsta konkreta förnyelsen som träder i kraft hösten 2016, är att starten av svenskan i den medellånga lärokursen tidigareläggs. Hösten 2016 ska eleven i årskurs 6 börja studera svenska (B1). I GLGU 2004 inleddes den medellånga lärokursen i svenska i årskurs 7.

Mina hypoteser var att GLGU 2014 har likheter med GLGU 2004, men jag antog att GLGU 2014 uppdaterar GLGU 2004 och tar upp det som betonas i dagens samhälle till exempel globalisering, digitalisering och flerspråkighet. Min studie stöder mina hypoteser. Det kan sägas att huvuddragen i GLGU 2004 och GLGU 2014 är desamma, men målsättning och disposition i GLGU 2014 är en uppdaterad version av GLGU 2004 i den medellånga lärokursen i svenska. Vad som betonas i dagens samhälle syns i ideologier som språkuppfostran, språkmedvetenhet och multilitteracitet som betonas i GLGU 2014.

Mina resultat visar att det finns förnyelser i GLGU 2014 som redan Rokka (2011: 327-329) i sin doktorsavhandling önskade till GLGU 2004. Som Rokka (ibid.) redovisade behövde GLGU 2004 förnyelse, eftersom det har varit för omfattande och dokumentet är svårt att tillämpa i undervisningen. Det nya sättet att presentera målsättningar kan påverka att GLGU 2014 inte är lika svår att tillämpa i svenskundervisningen.

På basis av min studie kan påstås att GLGU 2014 syftar betona mer om vad som läraren ska göra i klassrummet än GLGU 2004. Till exempel i GLGU 2014 visas lärarens roll indirekt i undervisningsmålen med ordval som ”ohjata”(’vägleda’), ”rohkaista”(’uppmuntra’), ”tukea”(’stödja’) och ”auttaa”(’hjälpa’). Som Kauppinen (ibid.) också tog upp är att grunderna för läroplanen har saknat klarspråk. Enligt mina resultat kan jag inte dra för direkta slutsatser men det kan sägas att ordval och stilistiska förändringar har gjorts i GLGU 2014 som kan tänkas medföra att i läroplansgrunderna används mer klarspråk än förut.

I GLGU 2014 har man förnyat målsättningen och använt tabeller i dispositionen för att tydligt visa relationen mellan de allmänna undervisningsmålen och målen med språkundervisningen. Min studie visar att målsättningarna har bearbetats, men det är omöjligt att veta hur målsättningarna syns i det konkreta skolarbetet förrän läroplansgrunderna träder i kraft hösten 2016. Kauppinen (2004:116) konstaterade att skolpersonalen behöver bli insatta i utgångspunkterna för grunderna för läroplanen så att skolorna bättre kan tillämpa grunderna för läroplanen i undervisningen. Jag antar att tydligare målsättningar stödjer planeringen av de lokala läroplanerna och den konkreta svenskundervisningen.

Jag kan inte dra för direkta slutsatser om påverkan av GLGU 2014 till undervisningen eftersom analysen bara består av de två läroplansgrunderna och berör bara den medellånga lärokursen i svenska. Dessutom är det omöjligt att säga hur GLGU 2014 fungerar i praktiken för den träder i kraft först den 1 augusti 2016.

Innehållsanalys som metod är problematisk eftersom det finns olika sätt att använda den och den lämnar utrymme för forskarens egna tolkningar. Innehållsanalysen har enligt Miles och Huberman (Tuomi och Sarajärvi 2013: 108) tydliga steg som vägleder forskningen och på det sättet förbättrar förlitlighet av resultaten.

Analysen av materialet kan påverka resultatet, eftersom grunderna i årskurs 7 – 9 i GLGU 2004 och GLGU 2014 inte helt motsvarar varandra. I GLGU 2004 förväntas eleverna i årskurs 7 – 9 nå grundkunskaper i svenska, men i GLGU 2014 är målet i årskurs 7 – 9 att fördjupa de kunskaper som eleven redan har lärt sig i årskurs 6.

Validiteten och reabiliteten av denna studie säkras med ett induktivt perspektiv och materialet beskrivs och ordnas utan att information förloras. Jag vill dock påpeka att jag själv har byggt upp temakategorierna vilket naturligtvis påverkar resultaten.

7. AVSLUTNING

GLGU 2014 kan ses som en uppdaterad version av GLGU 2004, eftersom huvuddragen i GLGU 2014 följer grunderna i GLGU 2004. Det kan ändå tolkas att utvecklingsflöde i samhället har tvingat att förnya läroplansgrunderna. Aktuellt i samhället har varit till exempel globaliseringen, utvecklingen av digitala verktyg och ett växande behov att individen ska ha bred kunnsighet.

Målsättningarna i GLGU 2014 är bearbetat från målsättning av GLGU 2004. Det är skäl att tro att GLGU 2014 ger mer konsekventa och tydligare grunder och mål som lättare kan tillämpas i de lokala läroplanerna.

Vad de nya grunderna för läroplanen medför till undervisningen beror mycket på hur GLGU 2014 tillämpas lokalt. Därför behövs det empirisk data om tillämpningen av läroplansgrunderna för att visa konkreta förnyelser i svenskundervisningen som GLGU 2014 medför efter hösten 2016. Speciell uppmärksamhet i framtida forskning kan bland annat fästas vid övergångsperioden i tillämpningen av läroplansgrunderna och hurdan relevans har grunderna för läroplanen i praktiken.

LITTERATUR

Akker, J. v. d., Kuiper, W., Hameyer, U., Moon, B., Ben-Peretz, M., Pepin, B. (...), Jansen, L. 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Dordrecht: Kluwer Academic.

Förordning om grundläggande utbildning.
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980852> (Hämtad: 21.1.2016)

Huttunen, I. & Jaakkola, H. 2003. *Eurooppalainen viitekehys: Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys*. Helsingfors: WSOY.

Kauppinen, M. 2004. *Opetussuunnitelmista luettua-oppiminen ja opetus peruskoulun opetus-suunnitelman perusteissa*. Pro Gradu-avhandling. Jyväskylä universitet.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/8784/URN_NBN_fi_jyu-2005166.pdf?sequence=1 (Hämtad: 22.1.2016)

Lag om grundläggande utbildning. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980628>
 (Hämtad: 21.1.2016)

Nivåskala för växande språkkunskaper.
http://www.edu.fi/download/172824_kehittyvan_kielitaidon_asteikko.pdf (Hämtad: 11.4.2016)

Rokka, P. 2011. *Peruskoulun ja perusopetuksen vuosien 1985, 1994 ja 2004 opetussuunnitelmien perusteet poliittisen opetussuunnitelman teksteinä*. Doktorsavhandling. Tammerfors universitet. <https://tampub.uta.fi/handle/10024/66741>(Hämtad: 29.1.2016)

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsingfors: Tammi.

GLGU 2004 = Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2004. Utbildningsstyrelsen. 2004. *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004*. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

GLGU 2014 = Grunderna för läroplanen för den grundläggande 2014. Utbildningsstyrelsen. 2015. *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Tammerfors: Juvenes Print-Suomen yliopistopaino Oy.

Utbildningsstyrelsen. 2014. *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*.
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/perusopetus (Hämtad: 22.1.2016)

Vitikka, E. & Hurmerinta, E. 2011. *Kansainväliset opetussuunnitelma suuntaukset*. Juvenes Print: Tampereen yliopistopaino Oy.